

Metodická podpora INSPIRATIVNÍ LEKCE PRO PRÁCI VE ČTENÁŘSKÝCH KLUBECH

Název lekce: Doktor Racek jede na dovolenou

Inspirace k práci s knihou

Charakteristika knihy:

Z dovolené jsme se mnozí vrátili zpět domů, ale nic nebrání tomu vydat se, společně s dětmi od 3 do (10)... let po stopách doktora Racka. Kniha Milady Rezkové a Lukáše Urbánka zaujme výraznou výtvarnou podobou. Figurka doktora Racka (původně zakoupená na bleším trhu) je zobrazena v nejrůznějších prostředích, vyfotografovaných, kreslených, malovaných, lepených, text obrázky spíše doplňuje, a to i výtvarně. Na první pohled tedy není zřejmé, o čem vlastně příběh je – o to víc otevírá prostor pro představivost a hravost. S pomocí dospělých jako průvodců mohou děti při práci s knížkou zažít řadu příležitostí se naučit nové věci – mohou si povídat o skutečných místech, které doktor Racek navštívil, mohou se ale také dohadovat, s kým vším se na své cestě setkal, co zažil... děti samy mohou psát krátké texty a porovnávat je s tím, co nakonec najdou v knížce. A to, že třeba vznikne trochu jiný příběh o doktoru Rackovi, autorům snad vadit nebude

Milada Rezková: Doktor Racek jede na prázdniny. Nakreslil a vyfotil: Lukáš Urbánek, Labyrint, 2008

Cíl lekce: děti inspirované obrázky předvídají, vytvoří vlastní text dle obrázku (zdatnější písemně, méně zdatní ústně či s někým jako zapisovatelem) a porovnájí svůj text s textem původním. Děti mohou pracovat ve dvojici či samostatně.

U jednotlivých aktivit jsou popsány i modifikace pro děti s dyslexií¹

¹ Obecná poznámka: Při práci s dětmi s dyslexií (nebo s dětmi, u kterých ještě dyslexie nemohla být diagnostikována, ale byly zaznamenány poruchy dílčích funkcí, které k dyslexii vedou) lze knihu dobře využít pro různé aktivity (viz níže), není ale příliš vhodná pro nácvik

Průběh lekce:

I. Aktivita před četbou

Předvídání ze vstupního obrázku a názvu knihy: „Dnes si společně přečteme celou knížku. Kniha je krátká, ale plná zajímavých událostí, stihneme ji dnes přečíst celou. Má spoustu obrázků a vy sami se budete snažit z obrázků zjistit, co se mohlo stát.“

Ukážeme dětem vstupní obrázek – „Postava **jedoucí na motorce** „ (viz kniha) – **A ptáme se: „Kdo to může být?, Kam jede?“ ... postupně přidáme indicie v podobě názvu: kniha se jmenuje „Doktor Racek jede na dovolenou“.**

Na tabuli či flip napíšeme název knihy a položíme další a vzhledem k cíli stěžejní otázku: Kam mohl jet a s kým se mohl potkat?: – zapisujeme otázku i odpovědi dětí na flip či tabuli (tato drobnost je velmi důležitá, ukazuje dětem, že jejich návrhy bereme vážně).

Příklad: „Kam mohl jet na motorce?“ Odpověď k moři. Ptejme se dál, nechme děti zdůvodňovat: : „říkáš, že mohl jet k moři?, proč si to myslíš?“ – Možná odpověď: „já bych také chtěl jet k moři.“ ... děti se učí své předpovědi zdůvodňovat a vy sami vidíte, z čeho vycházejí – např. z vlastní zkušenosti, s porovnáním se sebou....

Modelový rozhovor:

- „Mohl jet k moři a s kým se potkal?“

samostatného čtení – některé děti s dyslexií mohou být hodně rozptylovány bohatým výtvarným zpracováním knihy, některé děti s dyslexií mají obtíže mimo jiné i s vedením očních pohybů a tedy pro ně není vhodný neuspořádaný text. Nápravná cvičení pro dyslektiky jsou vždy orientována na reedukaci narušených funkcí – u každého aktivity je v závorce uvedeno, se kterou funkcí pracuje; pokud máte u konkrétního dítěte s poruchou k dispozici zprávu z vyšetření v PPP, mělo by v ní být uvedeno, které dílčí funkce je u dítěte žádoucí rozvíjet

- „S policajty, kterým musel zaplatit pokutu“

- „A s kým ještě se mohl cestou k moři potkat?“

- „ S toulavým psem, který mu chtěl ukrást svačinu.“

Na flip, pod otázku zapíšu: K moři – s policajty, s toulavým psem.

Atd... Jiné děti budou mít další návrhy.

Modifikace aktivity před četbou pro děti s dyslexií – dětem položíme otázku „Kam mohl doktor Racek jet ?“ – děti odpovídají jedno po druhém, každý zopakuje předchozí odpovědi a přidá vlastní nápad. Např. František: „k moři na dovolenou“, Pepa: „k moři na dovolenou nebo do lesa na houby“, Linda: „k moři na dovolenou nebo do lesa na houby nebo do cukrárny na pohár“ atd. Dítě s poruchou zařadíme někam blízko začátku (v pokročilé fázi už by nemělo šanci uspět). Totéž s otázkou „S kým se tam mohl potkat?“ (*rozvíjí sluchovou paměť*)

Domluvíme se s dětmi, že při čtení pokaždé, když zazní slovo „Racek“ zamávají rukama jako by to byla křídla. (*rozvíjení sluchového vnímání*)

II. Aktivity v průběhu četby

Začínáme sami číst knihu nahlas. Čteme výrazně a ukazujeme na obrázky (na první pohled text nedává smysl, proto je třeba si knihu nejprve přečíst doma).

Průběžně můžem klást dětem otázky. Např. u jednoho z prvních obrázků se zastavíme:

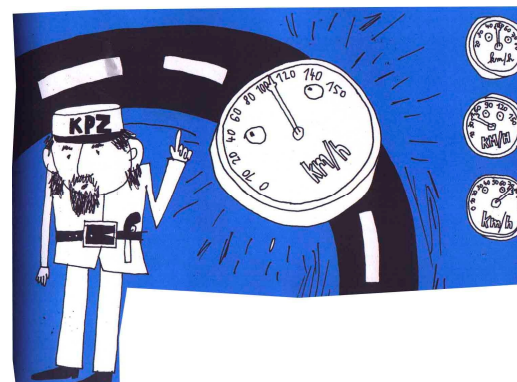

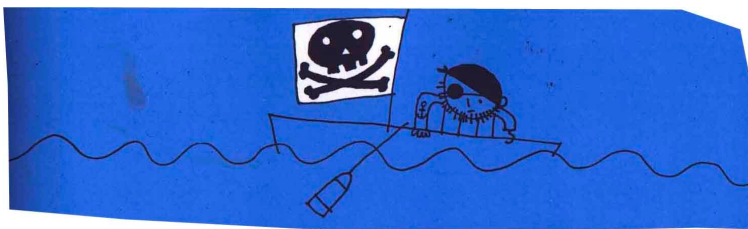
A můžem se ptát: Podle čeho z obrázku poznáš, že Racek byl lékař? Proč se dvojčata mračí? Co jim řekl doktor Racek?... (odpovědi už na flip nezapisujeme, jedná se o průběžné udržování pozornosti a ukazování toho, jak si klást otázky nad textem. Kladení vlastních otázek nad textem - vlastně takové sebekontrolování, jak věci rozumím - je velmi užitečné pro čtení s porozuměním. Zatím je to učíte Vy, že jim otázky kladete, můžete je ale také děti vyzvat, aby otázky vytvářely.)

Čtete dál. Zastavíte se u obrázku Zebry. Ten už dětem neukážete, ani nepřečtete.

Doktor Racek na cestě potkal řadu zvířat i lidí, např. zebrou, skřítku, piráta....“ Vyzvěte děti, aby si utvořily dvojice a ve dvojici si vzaly jeden z následujících obrázků vytištěných na tvrdém papíře (na konci souboru jsou obrázky v podobě určené pro tisk)

Na psaní dejte dětem cca 10 až 15 minut. Pokud někteří neumějí psát, dejte je do dvojice s někým, kdo píše lépe, případně mu dejte písáče.

Společně si pak přečtete, co jste napsali.

Následně dopředčítejte knížku.

Modifikace pro děti s dyslexií (Pozor!!! – jedná se o trochu jinak pojatou lekci):

1. Na dvoustránce s příběhem pumpaře (černobílé po sobě jdoucí obrázky) nechte děti, aby si ve dvojicích navzájem vyprávěly příběh podle obrázků, dítě s poruchou nenápadně sledujte, případně dítěti vypomožte (*rozvíjí správný pohyb očí zleva doprava, shora dolů*). Náročnější varianta zapojující i *rozvoj prostorové orientace* je dvoustránku okopírovat, rozstříhat na jednotlivá okénka a děti nechat řadit podle logiky děje (pro začátek můžou třeba „jen“ podle předlohy – *zapojí i zrakovou percepci*).

2. Požádejte dítě s poruchou, ať popíše, co je kde na obrázku – např. na dvoustránce s obrázkem z maškarního bálu – „vpravo dole je pavoučice v masce supermana, uprostřed je šnek přestrojený za banditu, vlevo nahoře mravenec, uprostřed dole roste jahoda atd.“ (*rozvíjí zrakové vnímání i prostorovou orientaci*)

3. Závěrečnou básničku (ene bene lary fáry...) přečtete dětem několikrát po sobě, po prvním přečtení požádejte děti, aby při opakování básničky vytleskávaly slabiky (o něco zábavnější, ale náročnější na hlučnost je vydupávání slabik; *rozvíjí sluchovou analýzu/ syntézu*).

III. Aktivity po četbě

Společně porovnejte s dětmi, v čem se jejich verze lišila od té skutečné knížky. Z návrhů dětí můžete pomocí děrovačky a provázků svázat a vytvořit vlastní klubovou knihu.

Vraťte se zpět ke flipu a k tomu, co je tam napsané. Znovu položte otázky a vyzvěte děti, aby odpověděly podle toho, co se v knížce skutečně stalo.

Budu ráda za jakékoliv dotazy, případně zašlu i další upravené scany z knížky. Irena Poláková (irena.polakova@novaskola.org)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Brána ke vzdělávání: školní čtenářské kluby
posilující rovné příležitosti dětí a žáků se SVP, CZ.1.07/1.2.00/27.0003
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.
Přidaná hodnota společnosti – „Investice do rozvoje vzdělávání“

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

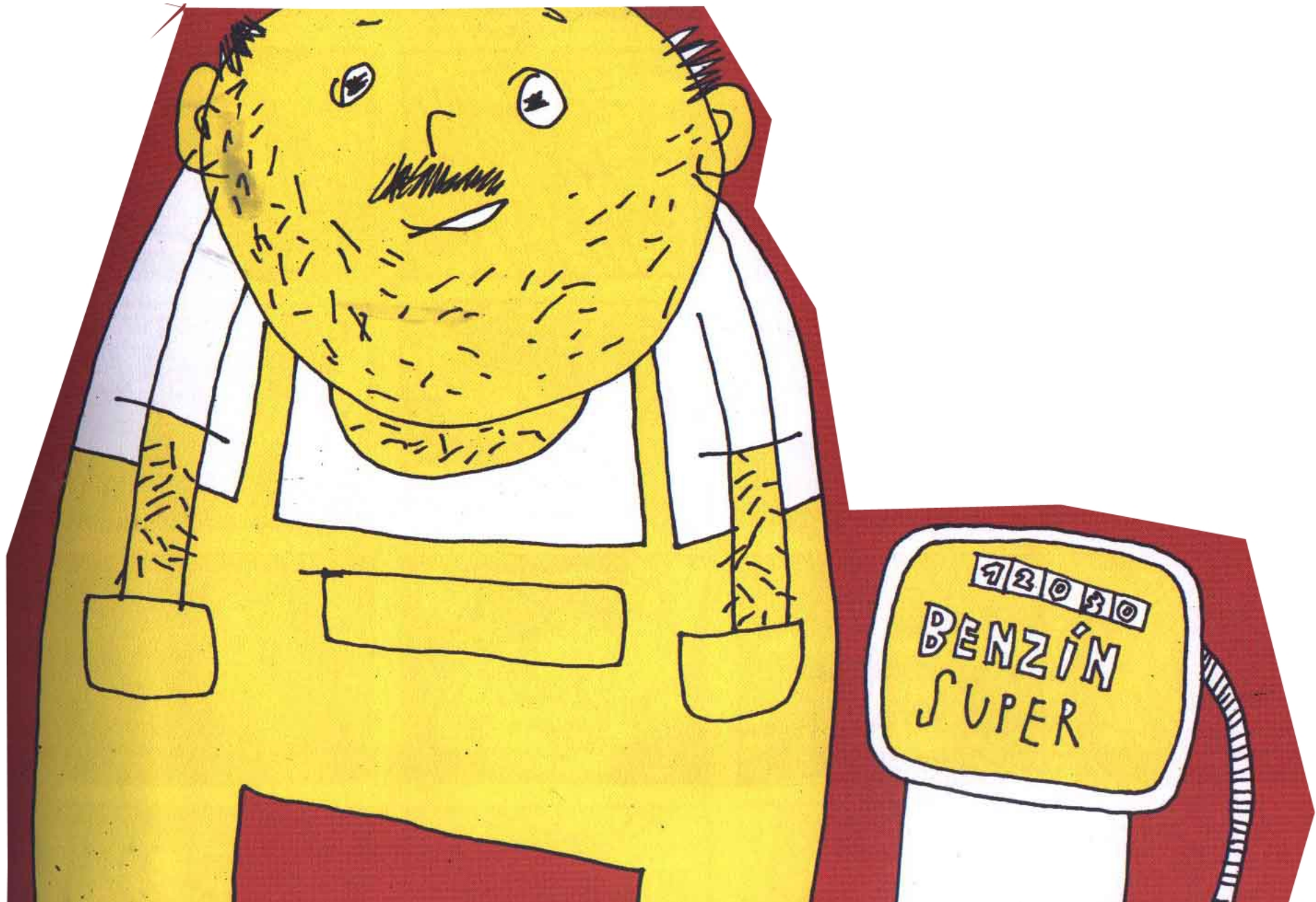

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

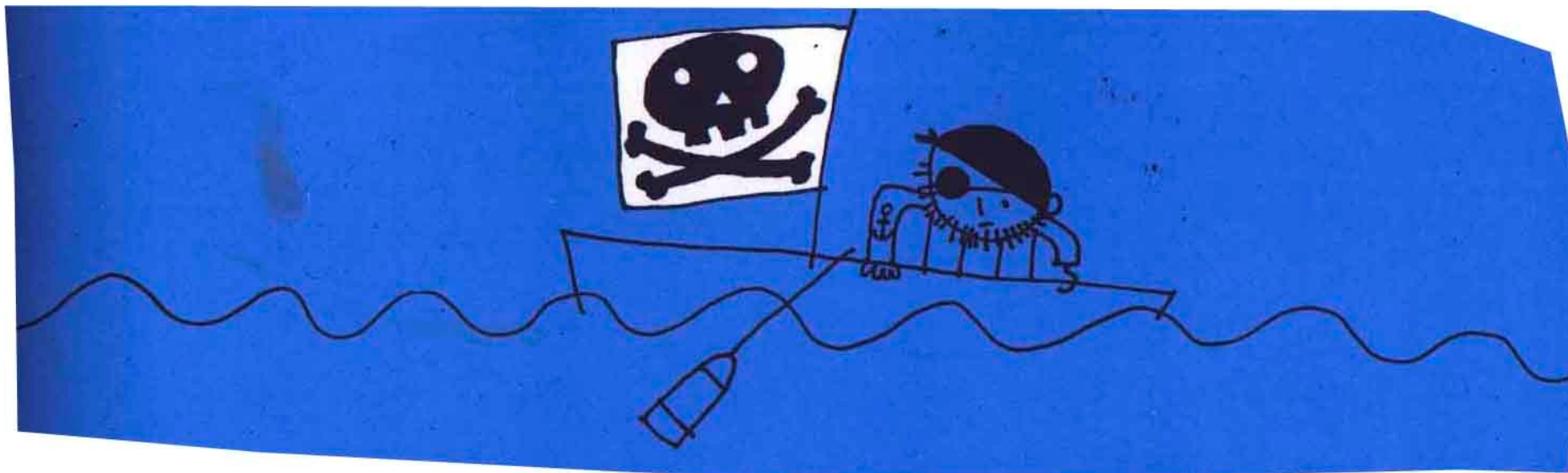

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

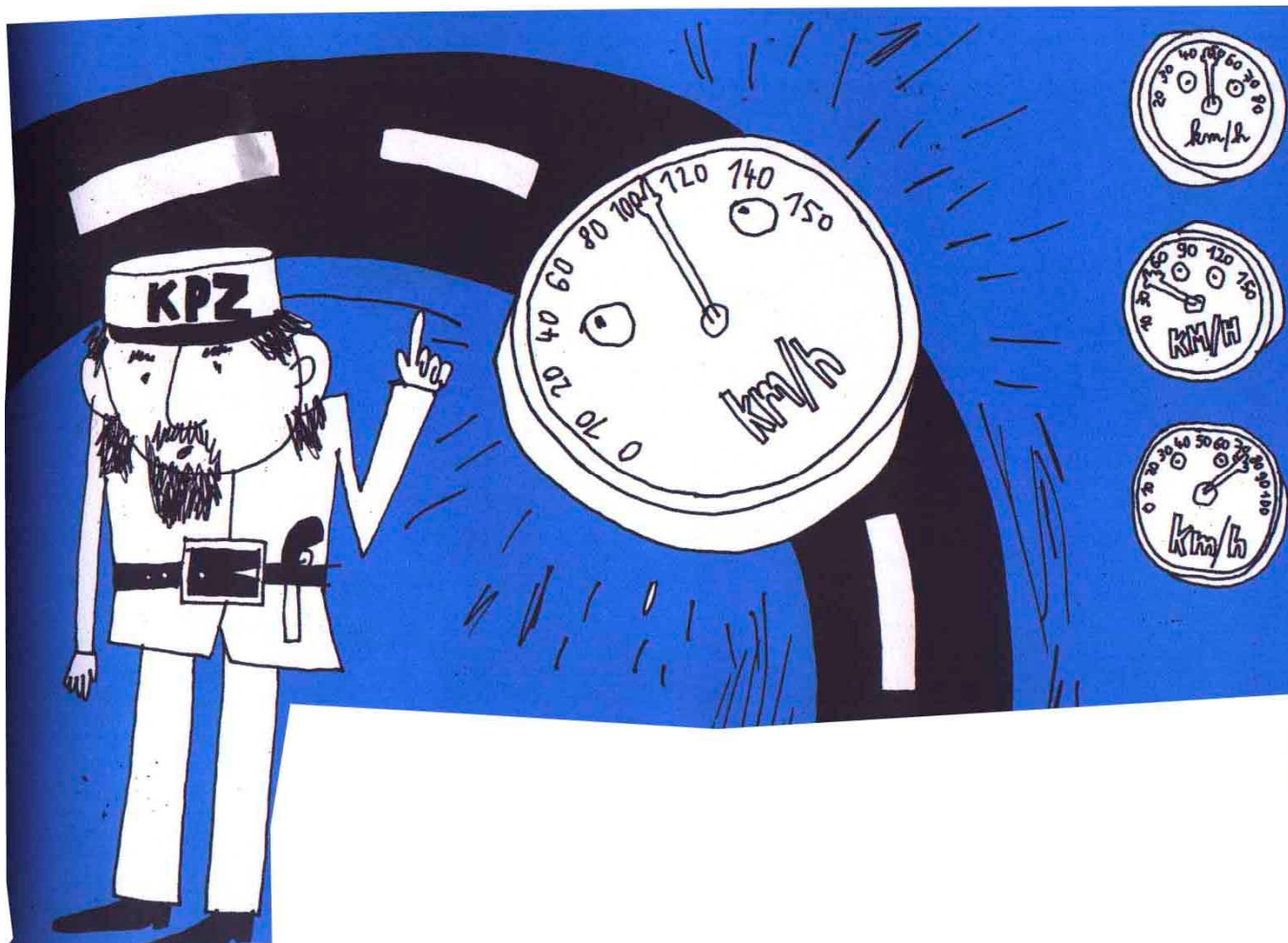

0/27.0003
početem České republiky.
lávání“

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Brána ke vzdělávání: školní čtenářské kluby
posilující rovné příležitosti dětí a žáků se SVP, CZ.1.07/1.2.00/27.0003
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.
Přidaná hodnota společnosti – „Investice do rozvoje vzdělávání“

Brána ke vzdělávání: školní čtenářské kluby
posilující rovné příležitosti dětí a žáků se SVP, CZ.1.07/1.2.00/27.0003
Tento projekt je spolufinancován Evropským sociálním fondem a státním rozpočtem České republiky.
Přidaná hodnota společnosti – „Investice do rozvoje vzdělávání“